

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2689/2019
24.09.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бисерке Живановић, председника већа, Споменке Зарић и Божидара Вујичића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Дарко Вићић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Оливера Перишић, адвокат из ..., ради исељења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 5344/18 од 27.03.2019. године, на седници одржаној 24.09.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 5344/18 од 27.03.2019. године и списи враћају том суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Шапцу П 1100/18 од 26.09.2018. године, ставом првим изреке обавезана је тужена да се са свим стварима и лицима исели из породичне стамбене зграде постојећој у ... у улици ..., а која је власништво тужиоца и наведену зграду преда у државину тужиоцу. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 257.550,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, док је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка преко досуђеног, а до траженог износа од 297.550,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 5344/18 од 27.03.2019. године, усвојена је жалба тужене и првостепена пресуда преиначена тако што је одбијен тужбени захтев којим је тражено да суд обавезе тужену да се са свим стварима и лицима исели из породичне стамбене зграде у ... у Улици ... у власништву тужиоца и да му ту непокретност преда у државину и у делу у којем је одлучено о трошковима поступка тако што је обавезан тужилац да туженој накнади трошкове поступка у износу од 63.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 72/11...18/20), па је утврдио да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су биле у браку у периоду од 2005. до 2016. године када је њихов брак разведен правноснажном пресудом од 27.06.2016. године. У току брака рођено је двоје заједничке деце, сада малолетне, старији син 2005. године и млађи 2006. године. Правноснажном пресудом којом је брак разведен одлучено је да ће родитељи заједнички вршити родитељско право над малолетном децом. Тужена је након развода наставила да живи у породичној кући у ... која је у катастру непокретности уписана као власништво тужиоца. Кућа је била изграђена пре закључења брака парничних странака средствима тужиоца и његовог оца. Током брака супружници су улагали и даље опремали кућу за заједнички живот. Тужена не поседује непокретности на подручју града ... Она је у међувремену поднела тужбу ради измене одлуке о вршењу родитељског права са захтевом да самостално врши родитељско право у односу на оба малолетна детета, а посебно је поднела тужбу и за утврђење права становања.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев, закључујући да је тужилац доказао да је власник непокретности из које тражи иселјење тужене и да се она налази у државини исте непокретности без основа, те је донео одлуку применом одредбе члана 37. ЗОСПО, истовремено образлажући да нема места примени одредбе члана 194. ПЗ јер је у време закључења главне расправе била на снази одлука којом је одређено заједничко вршење родитељског права.

Другостепени суд је закључио да је на потпуно и правилно утврђено чињенично стање првостепени суд неправилно применио материјално право због чега је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев. Закључио је да је настојање тужене да оствари право на породични живот и дом у односу на спорну непокретност у конкретном случају у колизији са правом тужиоца који располаже правом власништва у односу на исту непокретност. Та колизија огледа се у интересу тужиоца да своју ствар држи и да је користи, њоме располаже сагласно члану 3. ЗОСПО и члану 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију, и с друге стране у интересу тужене који је заснован на одредби члана 8. Европске конвенције, те би усвајање захтева за иселјење тужене у конкретной ситуацији нерешеног питања вршења родитељског права значило повреду права на породични живот и права на дом гарантованих овом одредбом.

По оцени Врховног касационог суда овакав закључак другостепеног суда се за сада не може прихватити као правилан јер је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Одредбом члана 37. Закона о основама својинскоправних односа прописано је да власник може тужбом захтевати од држаоца повраћај индивидуално одређене ствари (став 1.), а власник мора доказати да на ствари чији повраћај тражи има право својине, као и да се ствар налази у фактичкој власти туженог (став 2.). Одредбом члана 8. став 1. Европске конвенције предвиђено је да свако има право на поштовање свог приватног и породичног живота, дома и преписке, при чему је дом „аутономан појам“, а одговор на питање да ли се одређени простор може сматрати домом неког лица у смислу члана 8. став 1. Европске конвенције зависи од чињенице и околности конкретног случаја, пре свега од постојања трајних и чврстих веза лица са тим простором, при чему је без утицаја законитост основа коришћења тог простора. Одредбом члана 194. Породичног закона прописано је да дете и

родитељ који врши родитељско право имају право становања на стану чији је власник други родитељ детета ако дете и родитељ који врши родитељско право немају право својине на усељивом стану (став 1.), а да немају право становања дете и родитељ ако би прихватање њиховог захтева за право становања представљало очигледну неправду за другог родитеља (став 3.).

Према члану 18. став 2. Устава Републике Србије, Уставом се јемче, и као таква, непосредно се примењују, људска и мањинска права зајемчена општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима и законима. Законом се може прописати начин остваривања ових права само ако је то Уставом изричито предвиђено или ако је то неопходно за остваривање појединог права због његове природе, при чему закон ни у ком случају не сме да утиче на суштину зајамченог права. У правној доктрини и судској пракси преовладава становиште да вршење међусобно сукобљених људских права треба с једне стране узајамно уравнотежити, а с друге стране треба уравнотежити зајамчена права са демократски израженим општим или јавним интересом заједнице. У конфликтним случајевима као што је овај право тужиоца на имовину, као и право тужене на дом представљају есенцијалне вредности демократског уређења прокламованог Уставом, тако да ниједно од њих не може имати начелни примат. Уколико су ова права супротстављена, онда се узимањем у обзир типичних особина и посебних околности појединог случаја применом начела праведне равнотеже мора одлучити коме од права треба дати предност.

Одредбом члана 58. став 1. Устава јемчи се мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона. Одредбом става 3. истог члана Устава, утврђено је да се законом може ограничити начин коришћења имовине.

По оцени Врховног касационог суда, у конкретном случају правилно су нижестепени судови нашли да тренутно нема места примени одредби члана 194. Породичног закона којим би се установило право становања у корист тужене јер према последњој правноснажној одлуци родитељи заједнички врше родитељско право. Међутим, у спроведеном поступку, осим навода да тужена нема непокретности на територији града Шапца, није утврђивано да ли су код тужене успостављене довољне и трајне везе због којих би се кућа сматрала њеним домом, осим везивања суда за временски период проведен у истој, затим да ли је то једини простор у којем тужена може да станује и да ли има на други начин решено стамбено питање, изван територије града ... и да ли има могућности да се настани у другом стамбеном простору који би могла користити за становање, због чега се за сада не може извести закључак да ли тужена испуњава услове за конституисање права на дом на наведеној непокретности тужиоца, чији је он искључиви власник и да ли би то за њега представљало очигледну неправду, а посебно због тешко нарушених међусобних односа странака. Поред тога, овај суд је имао у виду да је још увек на снази ранија одлука о заједничком вршењу родитељског права, као и да је тужена покренула парницу ради самосталног вршења родитељског права на основу које, евентуално позитивне, одлуке, би могла захтевати установљење права на становање у смислу одредбе члана 194. Породичног закона. Међутим у тренутној ситуацији, а код неутврђених напред наведених релевантних и битних чињеница, ради доношења одлуке у конкретној парници по тужби за иселење тужене из искључиве имовине тужиоца, не могу

се прихватити наведени разлози другостепеног суда, због чега је Врховни касациони суд укинуо другостепену пресуду и предмет вратио том суду на поновно суђење.

У поновном поступку другостепени суд ће имати у виду све чињенице на које је као значајне за одлуку о тужбеном захтеву указано овим решењем, па ће узимајући у обзир све околности конкретног случаја правилном применом материјалног права о тужбеном захтеву донети правилну и закониту одлуку.

На основу изнетог Врховни касациони суд је применом члана 416. став 2. ЗПП одлучио као у изреци решења.

**Председник већа - судија
Бисерка Живановић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић